

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ КОНФЕРЕНЦІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ
ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
(до 35-річчя кафедри педагогіки та методики початкової освіти)**

УДК 378.096:378.125

Микола Пантюк, доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки та методики початкової освіти

Алла Зимульдінова, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти

Любов Скалич, кандидат психологічних наук,
доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ КОНФЕРЕНЦІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ
ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
(до 35-річчя кафедри педагогіки та методики початкової освіти)**

У статті розкрито значення науково-практичних конференцій як засобу підготовки вчителя початкових класів до науково-дослідницької діяльності. Проаналізовано тематику викладацьких та студентських науково-практичних конференцій.

Ключові слова: наука, конференція, проблеми, навчання, викладач, студент.

Николай Пантюк, доктор педагогических наук, профессор,
заведующий кафедрой педагогики и методики начального образования

Алла Зимульдинова, кандидат педагогических наук,
доцент кафедры педагогики и методики начального образования

Любовь Скалич, кандидат психологических наук,
доцент кафедры педагогики и методики начального образования
Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко

**НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЕ КОНФЕРЕНЦИИ КАК СРЕДСТВО ПОДГОТОВКИ
УЧИТЕЛЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ К НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ
ДЕЯТЕЛЬНОСТИ (к 35-летию кафедры педагогики и методики начального образования)**

В статье раскрыто значение научно-практических конференций как средства подготовки учителя начальных классов к научно-исследовательской деятельности. Проанализировано тематику преподавательских и студенческих научно-практических конференций.

Ключевые слова: наука, конференция, проблемы, обучения, преподаватель, студент.

Mykola Pantiuk, Ph.D. (Pedagogy), Professor, Head of the
Pedagogy and Methodology of Primary Education Department

Alla Zymuldinova, Ph.D. (Pedagogy), Associate Prof. of the
Pedagogy and Methodology of Primary Education Department

Lyubov Skalych, Ph.D. (Psychology), Associate Prof. of the
Pedagogy and Methodology of Primary Education Department
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

**SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCES AS A MEANS OF PRIMARY
SCHOOL TEACHERS' PREPARATION TO SCIENTIFIC AND RESEARCH WORK
(devoted to 35th anniversary of pedagogy and methodology of primary education department)**

The article shows the importance of scientific and practical conferences as a means of primary school teachers' preparation to scientific and research work. It analyzes the subjects of teacher and student scientific and practical conferences.

Keywords: science, conference, issues, education, teacher, student.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку освіти в Україні виникла потреба в інтеграції наукового й освітнього процесів, підвищенні рівня наукових досліджень, якісних змін в організації викладацької та студентської наукової діяльності, розвитку в майбутніх учителів початкових класів культури науково-пізнавальної діяльності [1].

За останніх декілька років з'явилася низка праць, автори яких з'ясовують роль науково-дослідної роботи в діяльності сучасного вчителя, особливості розвитку науково-дослідницької культури педагога в умовах вищої школи, вплив інтеграції навчальної та наукової діяльності викладача на якість підготовки фахівця.

Діалогізм та інформаційні технології все

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ КОНФЕРЕНЦІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ
ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
(до 35-річчя кафедри педагогіки та методики початкової освіти)**

активніше застосовуються в навчальному процесі вищої школи, що зумовило нові підходи освітян до вже існуючих форм науково-дослідницької діяльності: наукових шкіл, навчально-наукових лабораторій, гуртків, проблемних груп, проведення студентських і викладацьких наукових конференцій, що сприяють формуванню професійної компетенції й особистісних якостей майбутніх педагогів. Традиційні ознаки поняття “конференція” сьогодні збагатилися якостями, властивими дистанційним конференціям, які за допомогою навчально-наукових середовищ, відео- й аудіо комунікацій дозволяють організувати інтерактивний діалог, полілог серед віддалених один від одного фізичних користувачів [3].

Мета статті – розкрити значення науково-практичних конференцій у підготовці вчителів початкових класів, проаналізувати їх тематику.

Виклад основного матеріалу. Професорсько-викладацький склад кафедри педагогіки та методики початкового навчання (нині кафедра педагогіки та методики початкової освіти) проводив орієнтовно кожні два-три роки науково-практичні конференції різного рівня. Варто зауважити, що колектив кафедри чи не один із перших започаткував їх проводити в університеті. Тематика їх була і є актуальною і різноманітною.

Міжвузівська науково-практична конференція “Шляхи поліпшення підготовки вчителів початкових класів до роботи в національній школі” (1992); Всеукраїнська науково-практична конференція “Шляхи інтеграції навчально-виховної роботи в початкових класах” (1997); Всеукраїнська науково-практична конференція “Психолого-педагогічні основи наступності й перспективності у навчально-виховній роботі між дошкільними закладами, сім’єю та початковою школою” (1999); Всеукраїнська науково-практична конференція “Реформування змісту освіти в початкових класах у контексті перебудови загальноосвітньої середньої школи” (2001); Міжнародна науково-практична конференція “Проблеми вивчення творів Івана Франка і його сучасників у початковій школі” (2002); Міжнародна науково-практична конференція “Підготовка майбутніх учителів початкових класів до педагогічної діяльності на основі змісту освіти і сучасних педагогічних технологій” (2004); Міжнародна науково-практична конференція “Духовне виховання майбутніх учителів початкових класів у контексті реформування системи освіти України щодо Болонського процесу” (2006); Всеукраїнська науково-практична конференція “Професійна підготовка вчителів початкових класів в умовах входження

України в Європейський освітній простір” (2007). На цих конференціях розглядалися такі питання: інтегроване вивчення навчальних предметів на змістовому і методичному рівнях; організаційні форми наступності і перспективності під час навчально-виховного процесу в дошкільних закладах та початкових класах; методичне забезпечення реалізації оновленого змісту освіти в початкових класах; методичне забезпечення вивчення творів Івана Франка і його сучасників у початковій школі; оптимальне використання змісту освіти у підготовці студентів до педагогічної діяльності; проблема духовності як складова національного виховання; використання змісту освіти у процесі професійної підготовки вчителів початкових класів.

На конференціях виступили не тільки науковці з вищих навчальних закладів України (з Києва, Житомира, Мелітополя, Умані тощо), а й з-за кордону (Словакія, Польща).

На педагогічному факультеті (нині факультет початкової та мистецької освіти) у 2009 і 2014 рр. проводились Міжнародні науково-практичні конференції присвячені 30-річчю і 35-річчю факультету, у яких брали участь викладачі кафедри, їхні доповіді опубліковані у збірниках матеріалів конференцій.

Важливим було й те, що на науково-практичній конференції приймалась відповідна ухвала, розроблялися рекомендації, які виконувалися протягом відповідного терміну. Покажемо на прикладі однієї науково-практичної конференції, а саме: “Психолого-педагогічні основи наступності й перспективності у навчально-виховній роботі між дошкільними закладами, сім’єю та початковою школою” її результативність – впровадження розроблених матеріалів у практику роботи загальноосвітніх навчальних закладів.

Розкриваючи теоретичні і методичні засади реалізації наступності й перспективності у системі освіти в цілому, викладачі кафедри акцентували увагу насамперед на тих загальних принципах, на яких вибудовується сучасна освіта і які стосуються дітей дошкільного віку та початкової школи.

У своїх дослідженнях вони розглядали проблему розвитку особистості, що є кінцевою метою вдосконалення всіх освітніх систем. Принципи гуманізації, інтеграції, диференціації є важливими для них, оскільки розкривають розвиток особистості, життєву компетентність дитини, спрямування її на творчість і самореалізацію.

Низка викладачів кафедри в своїх

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ КОНФЕРЕНЦІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ
ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
(до 35-річчя кафедри педагогіки та методики початкової освіти)**

дослідженнях розглядала питання наступності між дошкільною та шкільною освітою як рівень сформованості відповідних ознак навчальної діяльності у дошкільників, що є першочерговим завданням для їхнього успішного навчання в школі.

У дослідженнях інших викладачів зазначалося, що особливо активізувалася ця проблема з переходом на систематичне навчання шестирічних дітей, починаючи з 1986 року. У своїх працях, присвячених роботі з шестирічними дітьми, вони розкривали принцип наступності й перспективності в оволодінні учнями вміннями готовності до навчання в першому класі.

На сучасному етапі розвитку дошкільної освіти ця проблема гостро стоїть і вимагає розв'язання і в сім'ї, і в дошкільних навчальних закладах, і в початковій школі. Дослідники з різних галузей науки проводять експерименти з означеної проблеми і оформляють їх у вигляді статей, посібників, методичних рекомендацій.

Відповідно до реалізації принципу гуманізації можна легше розв'язати проблему наступності і перспективності у навчанні і вихованні дітей. А це передбачає тісні взаємозв'язки дошкільної ланки освіти і початкової школи. Ці взаємозв'язки стосуються психофізичного розвитку дитини, формування її як особистості і вимагають узгодженості, послідовності змісту, форм і методів навчання і виховання.

Професор Д. Луцик з цього приводу зазначав, що "українська сім'я має стати основою і символом духовного й економічного відродження, метою багатогранної гуманістичної діяльності української держави. Тому потрібно правильно й свідомо готувати дитину до навчання в школі" [2]. Доцент А.С. Зимульдінова пропонує вчителям організовувати навчальні заняття для батьків, які не віддають дитину до дитячого садка [4].

На конференції були розроблені рекомендації для вчителів і дошкільних працівників. Вони стосувалися удосконалення форм взаємозв'язку дошкільного навчального закладу, родини і початкової школи, які мають практичну спрямованість. До них належать "круглі столи", ділові ігри, тренінги. Зауважимо, що "круглі столи" мають на меті інформаційне забезпечення проблеми наступності і перспективності, тренінги і ділові ігри присвячуються відпрацюванню професійних умінь вихователів, учителів та батьків. Було розроблено тематику таких засідань:

1. Наступність і перспективність програм розвитку дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.
2. Особливості мовленнєвого розвитку

старших дошкільників та першокласників: стан розвитку та шляхи удосконалення.

3. Інтелектуальна (розумова) готовність дітей до школи.

4. Вольова готовність та її розкриття через уміння дитини вести себе в різних життєвих обставинах: як виконувати вказівки батьків чи вихователя, як спілкуватися з дорослим, ровесниками, як проявити свої емоції під час ситуацій.

5. Мотиваційна готовність та формування інтересу до навчання.

6. Адаптація дітей до навчання в школі.

7. Тренінг для вихователів та для учителів початкових класів.

8. Ділові ігри, присвячені методиці роботи над художньо-естетичним розвитком старших дошкільників і першокласників.

9. Розробка спільних свят, ранків, бесід на морально-етичну тематику.

Вихователям дошкільних навчальних закладів і вчителям початкових класів потрібно розкрити батькам вимоги, які ставляться до виховання та розвитку дітей у сім'ї, що відображені у законодавчих та нормативних документах. Для того, щоб сформувати готовність дошкільників до навчання в школі вихователям потрібно організовувати спостереження за докільцями, проводити дидактичні ігри, заняття-подорожі, усні журнали, святкування народно-календарних свят. Такі форми проведення навчальних занять позитивно впливають на емоційну сферу дитини, сприяють розвиткові уяви, фантазії, мислення, уваги. Водночас з фронтальними та індивідуальними формами навчання потрібно залучати першокласників до колективної діяльності (парна, групова робота) із застосуванням інноваційних методик, використанням інформаційно-комунікаційних засобів (електронний планетарій, короткотривалі ролики про тіла Сонячної системи, Всесвіт).

Індивідуальна робота здійснюється з окремими учнями, з групою учнів як на уроках, так і в позаурочний час. Вчитель здійснює не стільки контроль, а як допомогу учням у самостійній роботі. Основне завдання вчителя – сформувати в дитини інтерес до навчання.

Конкретні рекомендації, розроблені викладачами кафедри, на науково-практичній конференції, допомогли здійснювати форми взаємозв'язку між дошкільним навчальним закладом, сім'єю та школою, які спрямовані на підготовку дітей до навчання в школі та на професійне зростання вихователів, вчителів і батьків.

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ КОНФЕРЕНЦІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ
ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
(до 35-річчя кафедри педагогіки та методики початкової освіти)**

Рекомендації інших науково-практичних конференцій також були вагомими і були реалізовані в загальноосвітніх школах м. Дрогобич ЗОШ (№ 1; 2; 14; 16), м. Стрий ЗОШ (№ 3; 8; 10); м. Самбір ЗОШ (№ 2; 9; 10) та Дрогобицького району (с. Лішня; с. Рихтичі; с. Модричі).

Важливою формою науково-дослідницької роботи членів кафедри є впровадження наукових розробок, створених викладачами, у практику роботи загальноосвітніх навчальних закладів, що передбачає оптимальні умови для виявлення й розвитку творчих здібностей і талантів учнів, залучення їх до систематичної науково-дослідницької, пошукової, експериментальної роботи. Формування і розвиток соціально зрілої, життєво компетентної, творчої особистості сприяє формуванню громадянськості як ціннісної якості особистості, як здатності до участі в процесах розвитку країни.

У такий спосіб професійне самовизначення викладачів набуває усвідомленості, цілеспрямованості й цілісності.

Професорсько-викладацький склад кафедри бере участь у міжнародних науково-практичних конференціях з опублікуванням матеріалів у відповідних збірниках, а саме: професор М. Пантук (Італія, Польща, Білорусія), доцент І. Кутняк (Чехія, Білорусія, Литва), доцент А. Зимульдінова (Чехія, Білорусія, Великобританія), доцент Т. Надім'янова (Польща), доцент Л. Скалич (Литва, Чехія, Білорусія, Великобританія), доцент Л. Стахів (Польща), доцент І. Садова (Білорусія, Чехія, Польща), доцент Н. Калита (Білорусія, Чехія), старший викладач Г. Шубак (Білорусія, Чехія).

На факультеті початкової та мистецької освіти щорічно проводяться студентські науково-практичні конференції, де науковими керівниками є викладачі нашої кафедри. Нещодавно було проведено Всеукраїнську студентську науково-практичну конференцію "Шляхи впровадження особистісно-орієнтованого навчання в початкову школу", результати якої опубліковано в збірнику матеріалів "Науковий вісник" (№ 11). Студенти – магістри і кращі науковці серед студентів-спеціалістів мають власні друковані праці.

Використання різноманітних форм науково-дослідницької роботи сприяють формуванню нових тенденцій у взаємостосунках викладачів і студентів, які проявляються в зростанні творчої ініціативи під час спілкування; підвищення ролі студентів у навчальному процесі. Сьогоднішній

студент – не об'єкт навчання, а суб'єкт, активний співучасник навчального процесу [5].

Всі форми наукової діяльності не мають сковувати особистість студента, не принижувати його, а підносити і розкривати особистість кожного студента.

Разом з тим викладачі кафедри усвідомлюють, що ефективність навчально-виховної роботи не вимірюється поданням будь-якої інформації для студентів, а умінням самостійно здобувати знання, аналізувати свою власну діяльність, ставити перед собою реальні завдання, реальну мету і досягати її.

Успішна самостійна робота студентів у значній мірі залежить від забезпечення їх науковою і навчально-методичною літературою. Тому викладачі кафедри розробили нові програми з педагогічних дисциплін, які закріплені за кафедрою із врахуванням Галузевого стандарту вищої освіти і Державним стандартом загальної початкової освіти, створили навчально-методичні посібники.

Висновки. Таким чином, науково-практичні конференції підвищують науковий рівень викладачів, допомагають фахово і професійно їм зростати, оволодівати дослідницькими уміннями та навичками, бути компетентними у теоретичних і практичних проблемах педагогіки.

Загальноосвітня школа сьогодні, особливо вчителі, чекають від науковців наукових досліджень, що стосуються системи навчання і виховання молодших школярів, використання нетрадиційних методів, інноваційних педагогічних і комп'ютерних технологій, нового оцінювання та шкільного менеджменту.

1. Зязюн І. *Концептуальні засади теорії освіти в Україні* / І. Зязюн // *Педагогіка і психологія професійної освіти*. – 2000. – № 1. – С. 11 – 24.

2. Луцик Д.В. *Українська сім'я та її функції*. – Дрогобич, 1997. – 64 с.

3. Ортинський В.Л. *Педагогіка вищої школи. Навчальний посібник* / В.Л. Ортинський. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.

4. *Психолого-педагогічні основи наступності й перспективності у навчально-виховній роботі між дошкільними закладами, сім'єю та початковою школою: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції*. – Дрогобич, 1999. – 84 с.

5. Якименко С.І. *Формування професійної компетентності майбутнього вчителя*. – К., 2011. – С. 31.

Стаття надійшла до редакції 06.11.2015

